

Cártaí taistil *Leap*

Ceist 1

Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi ainmneacha Gaeilge ar na cártaí taistil *Leap*. Sula bhféachann tú ar an mír, an féidir leat féin agus an duine in aice leat buille faoi thuairim a thabhairt faoi ábhar na míre?

Ceist 2

Ceangail na focail Ghaeilge leis na focail Bhéarla.

1. cáineadh	a. <i>complaint</i>
2. pioc sásta	b. <i>duty</i>
3. raic	c. <i>criticism</i>
4. eagraíocht stáit	d. <i>accordingly</i>
5. dá réir	e. <i>state-owned organisation</i>
6. dualgas	f. <i>length accent, acute accent</i>
7. reachtaíocht	g. <i>technology expert</i>
8. síneadh fada	h. <i>passport</i>
9. clamhsán	i. <i>racket, uproar</i>
10. saineolaí teicneolaíochta	j. <i>legislation</i>
11. pas	k. <i>a bit happy</i>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Anois, féach ar an tuairisc den chéad uair le feiceáil an féidir leat na focail sin a aithint sa mhír nuachta.

Ceist 3

Féach ar an tuairisc den dara huair agus breac síos aon eolas a thugann tú leat faoi na daoine/na dreamanna seo:

Údarás Náisiúnta Iompair	Rónán Ó Domhnaill	Emma Ní Chearúil	Michael Bhray Ó Flatharta

Ceist 4 ‘...orthu...’

Is é an 3ú pearsa iolra den fhorainm réamhfhoclach ‘ar’ é an focal ‘orthu’. Lión na bearnaí sa bhosca chun gach pearsa de na forainmneacha réamhfhoclacha thíos a léiriú.

	1ú uatha	2ú uatha	3ú uatha (fir.)	3ú uatha (bn.)	1ú iolra	2ú iolra	3ú iolra
ar							
ag							
de							
do							

Ceist 5 Bhí malairt bhrí na bhfocal thíos le cloisteáil sa mhír. Cad iad?

- moladh
- cuideachta phríobháideach
- easurraim
- soir
- beagán

Ceist 6 Pléigh na ceisteanna seo leis an duine in aice leat, nó le do ghrúpa.

1. An mbaineann tú féin úsáid as an leagan Gaeilge de d’ainm? Cén fáth?
2. Cad a cheapann tú faoin scéal nuachta seo? An gcuireann sé fearg ort nó an cuma leat?
3. An ndéanann an Stát go leor chun an Ghaeilge a chur chun cinn sa tír? Mínigh.

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

Plé atá i gceist leis an gceist seo.

Ceist 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
c	k	i	e	d	b	j	f	a	g	h

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

	1ú uatha	2ú uatha	3ú uatha (fir.)	3ú uatha (bn.)	1ú iolra	2ú iolra	3ú iolra
ar	orm	ort	air	uirthi	orainn	oraibh	orthu
ag	agam	agat	aige	aice	againn	agaibh	acu
de	díom	díot	de	di	dínn	díbh	díobh
do	dom	duit	dó	di	dúinn	daoibh	dóibh

Ceist 5

moladh – cáineadh
cuideachta phríobháideach – eagraíocht stáit
easurraim – meas
soir – siar
beagán – go leor

Ceist 6

Is féidir gach grúpa a chur ag déanamh an phlé seo agus ansin na ceisteanna a phlé leis an rang iomlán.

Siún Nic Gearailt

Anois, tá cáineadh déanta ar an Údarás Náisiúnta Iompair mar nach bhfuil an córas atá i bhfeidhm ag an Údarás dá gcártaí *Leap* ábalta an fada i nGaeilge¹ a chur ar ainmneacha a gcustaiméirí, a deirtear. Deir cainteoirí Gaeilge nach bhfuil siad pioc sásta leis seo.

Aodhán Ó Maoileoin

Tá raic tarraingthe ag an Údarás Náisiúnta Iompair de bharr nach féidir síneadh fada a chur ar ainmneacha Gaeilge ar an gcóras taistil *Leap* in ionaid éagsúla. Is eagraíocht stáit an tÚdarás agus dá réir tá dualgas orthu seirbhís trí Ghaeilge a chur ar fail, cé nach bhfuil aon reachtaíocht ann go gcaithfear síneadh fada a chur ar ainm duine.

I ráiteas a thug an Coimisinéir Teanga, Rónán Ó Domhnaill, deir sé gur cuid dhílis d'ainm an síneadh fada, agus go raibh an-difríocht idir 'Seán' agus 'Sean'.

Deir sé go bhfuil go leor clamhsán faighte ag an oifig maidir le síntí fada ar chórais éagsúla.

Ní tharlódh a leithéid sa bhFrainc ná sa nGearmáin a deir Emma Ní Chearúil, bean a bhfuil a cárta taistil *Leap* féin ceart, ós rud é go ndearna sí an t-iarratas ar líne.

Emma Ní Chearúil, Conradh na Gaeilge

Rud an-bhunúsach atá ann d'ainm a bheith ceart agus ba cheart go mbeadh meas air sin i gcónaí. Níl sé deacair na seirbhísí seo a chur ar fáil agus go mbeadh siad cruinn. Agus, baineann sé le reachtaíocht freisin, faoi RTCS nó GDPR, airteagal 16, is gá go mbeadh na sonraí seo ceart nó tá sárú á dhéanamh ar an dlí sin.

Aodhán Ó Maoileoin

Deir an saineolaí teicneolaíochta le hAcadamh na hOllscolaíochta Gaeilge, Michael Barry Ó Flatharta, go bhfuil an oiread forbartha déanta ar an teicneolaíocht anois nár cheart go mbeadh aon fhadhb le cártaí aitheantais de shaghas ar bith a bheith i nGaeilge.

Michael Barry Ó Flatharta, Acadamh na hOllscolaíochta Gaeilge

Tá an síneadh fada ar an gcóras ríomhaireachta ag dul siar go dtí tús ama sna nóchaidí go mór mór. Agus, tá go leor eagraíochtaí stáit ag baint úsáid as an síneadh fada, mar shampla do phas. Tá tú in ann do phas a ordú ar líne le síntí fada ann. So, eagraíochtaí stáit a deir nach bhfuil an córas acu, níl ann ach leithscéal i ndáiríre.

Aodhán Ó Maoileoin, Nuacht TG4.

¹ *Gaolainn* a deirtear i gCanúint na Mumhan